

FINEREN

kun je leren

Zeg 'fineer' en velen denken aan het slecht afgewerkte interieur van een caravan uit de jaren tachtig van de vorige eeuw. Onterecht. Dankzij de techniek is het juist mogelijk meubels de uitstraling te geven van hout dat anders te duur zou zijn. En je kunt het nog zelf doen ook.

door **Cor-Peter Pasma**

Het zware en zwarte hout van de Grenadilboom uit Tanzania en het noorden van Mozambique is populair onder instrumentenbouwers vanwege de dragende klank. Als je van hetzelfde hout een tafel wilt maken, ben je alleen al voor het materiaal een paar duizend euro kwijt bent. Grenadilhout kost namelijk minimaal 18.000 euro per kubieke meter. Wie zo'n tafel niet kan betalen, is aangewezen op de techniek van het fineren. Van het hout wordt een dunne laag gehaald, die vervolgens op een veel goedkopere houtsoort wordt geplakt. Als het goed wordt uitgevoerd, is de tafel nauwelijks van echt te onderscheiden. Fineren werd door de Egyptenaren al toegepast om doosjes te versieren. Kleine, dunne stukjes hout werden als een mozaïek in de deksel van een doos 'ingelegd'. Na de uitvinding van lijm werd het opleggen van fineer ook mogelijk, waarna het ook in de meubelindustrie werd geïntroduceerd. De tweede helft van de vorige eeuw kreeg fineren een slechte naam. Om kosten (en gewicht) te besparen, werd samengeperst hout gebruikt als ondergrond, waarop vervolgens een kunststoflaag met houtprint als fineer werd geplakt. Denk aan de goedkoop ogende caravaninterieurs en loslatende aanrechtbladen.

Sindsdien staat fineren dan ook vooral bekend als zeer goedkoop nephout. Fineren wordt nog steeds veel toegepast in de meubelindustrie, maar fabrikanten hangen dit niet aan de grote klok vanwege die slechte naam. Toch heeft elk groot merk wel een stoel of tafel die voorzien is van fineer. Fineren is in de kern altijd hetzelfde gebleven en is na wat oefening goed zelf te doen. In fabrieken wordt het fineer nu vaak aangebracht in een vacuümpers. Maar wie een beetje handig is, komt met strijkbout, houtlijm en de nodige oefening al een heel eind.

Fineren leer je het best door oefening. Begin dus niet direct met al te ingewikkelde onderdelen, maar houd het bij kastdeurtjes. Als eerste is er de keuze voor het fineer zelf. Naast de keuze uit honderden houtsoorten zijn er drie verschillende: gezaagd fineer, gestoken of snijfineer en schilfineer. Gezaagd fineer is de oudste, meest kostbare vorm, omdat relatief veel materiaal verloren gaat. Het wordt meestal gebruikt bij duurdere houtsoorten, omdat kleur en eigenschappen behouden blijven. Voor gestoken of snijfineer wordt het hout eerst voorbehandeld, waarna het van de boomstam wordt afgestoken. Het wordt ook wel edelfineer genoemd, omdat de vlamstructuur van het hout behouden blijft. Het wordt veel toegepast in de meubelindustrie.

Wie voor het eerst fineert, kan het best schilfineer nemen. Dat is goedkoper en in grotere breedtes te koop. Prima om te beginnen. Voor het fineren van een kastdeurtje is het verstandig het fineer al zo'n beetje op maat te snijden, zodat het verwerken later makkelijker is. Let op dat het mes niet 'meegenomen' wordt door de houtnerf en daardoor het hele stuk fineer bij het vuil kan. Hoewel er verschillende lijmtechnieken zijn (zie www.af.nl), is het voor amateurs het makkelijkst om een witte houtlijm op water-

basis te nemen (PVAC). Breng dit zowel op de kastdeur als op het fineer aan en laat deze een halfuur los van elkaar drogen. Breng vervolgens het fineer op het deurtje aan - voorzichtig, want door de lijm kan het fineer zijn kromgetrokken - en strijk dit er vervolgens met een hete strijkbout op vast. Begin in het midden en besteed daarna extra aandacht aan de randen. Gebruik verder het liefst een strijkbout met een teflonlaag. Vervolgens hoef je alleen nog de randen netjes af te snijden en je kastje ziet er totaal anders uit.

Let op dat je ook de andere kant van het kastje doet, anders bestaat het risico dat deze kromtrekt. Voor grotere oppervlakten geldt dat nog veel meer.

Informatie

Goede handleidingen voor het fineren:
www.af.nl/voor-raad/fineer/fineerles/
Voor het samenvoegen van verschillende stroken fineer:
www.woodworking.nl/viewtopic.php?f=5&t=155
Voorbeelden van meer dan 100 verschillende houtsoorten:
www.leeuwenburgh.com